

Tööturuprogramm 2026–2029

1. Programmi üldinfo

Tulemusvaldkond	Heaolu
Tulemusvaldkonna eesmärk	Eesti on riik, kus inimesed on hoitud, ebavõrdsus ja vaesus väheneb ning toetatud on kõikide pikk ja kvaliteetne tööelu
Valdkonna arengukava	Heaolu arengukava 2023–2030
Programmi nimi	Tööturuprogramm
Programmi eesmärk	Tööjõu nõudluse ja pakkumise vastavus tagab tööhõive kõrge taseme ning kvaliteetsed töötingimused toetavad pikaajalist tööelus osalemist
Programmi periood	2026–2029
Peavastutaja (ministeerium)	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)	Tööinspeksioon (TI) Riikliku Lepitaja Kantselei Eesti Töötukassa (TK)
Kaasvastutaja ministeerium ja selle valitsemisala asutused (ühisprogrammi puhul)	Sotsiaalministeerium (SoM) Sotsiaalkindlustusamet (SKA) Tervise ja heaolu infosüsteemide keskus (TEHIK)

Sisukord

1.	Programmi üldinfo.....	1
2.	Sissejuhatus	3
3.	Programmi eesmärk ja mõõdikud	4
4.	Rahastamiskava	4
5.	Hetkeolukorra analüüs	5
6.	Olulisemad tegevused/sekkumised	6
7.	Programmi tegevused ja teenused.....	7
7.1.	Programmi tegevus 1 – Tööhõive toetamine ja areng (MKM)	8
7.2.	Programmi tegevus 2 – Kvaliteetse tööelu tagamine ja areng (MKM).....	8
7.3.	Programmi tegevus 3 – Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine (SoM).....	9
8.	Programmi juhtimiskorraldus.....	9
LISA 1.	Programmi teenuste kirjeldus	11
LISA 2.	Teenuste indikatiivne rahastamiskava	16

2. Sissejuhatus

Heaolu tulemusvaldkonna tööturuprogramm on koostatud „Heaolu arengukava 2023–2030“¹ elluviimiseks ja eesmärkide täitmiseks, toetades kõikide inimeste pikka ja kvaliteetset tööelu. Programm aitab saavutada arengukava alaeesmärki nr 2, keskendudes kõrge tööhõive saavutamisele ning tööelu kvaliteedi parandamisele. Tegemist on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning sotsiaalministeeriumi ühisprogrammiga.

Võrreldes 2025–2028 programmiga on programmi struktuuris tehtud järgmised muudatused: programmi kaks MKMi valitsemisalas olevat tegevust lähtuvad kahest poliitikast (tööhõive ja töökeskkond) ning lisatud on kolmas tegevus „Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine“, mis koondab kokku kõik SoMi valitsemisala teenused, mis varasemalt kajastusid MKMi valitsemisala tegevuste all.

Programm panustab oma tegevustega riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“² sihtidesse:

- „Eestis elavad arukad, terved ja tervist hoidvad inimesed“, hoides kõrget tööhõivet ja
- „Eesti ühiskond on hooliv, koostöömeelne ja avatud“, parandades tööelu ja -keskkonna kvaliteeti

ning vajalikesse muutustesse „Viime inimeste teadmised, oskused ja hoiakud kooskõlla tööturu vajaduste ning majanduse struktuurimuutustega“, „Valmistume tulevikutööks“, „Suurendame ühiskondlikku sidusust ja võrdseid võimalusi hariduses ning tööturul“ ja „Nüüdisajastame töötervishoiu tervist toetavaks ja vähendame inimeste töövõimekadu“. Samuti aitab programm kaasa mõõdikuga „Tööjõus osalemise määr“ strateegia „Eesti 2035“ tegevuskavas seatud 2035. aasta sihttaseme saavutamisele.

Programmi koostamisel on arvestatud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi eesmärkidega ning aidatakse kaasa Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ülemaailmsete säästva arengu eesmärkide³ saavutamisse, eriti eesmärkidesse „Tagada kõikidele kaasav ja kvaliteetne haridus ning toetada elukestvat õpet“ ning „Toetada kaasavat ja säästvat majandusarengut ja tööhõivet ning tagada kõigile inimväärne töö“.

Programmi elluviimiseks kasutatavad välisvahendite meetmed

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala:

- Meede 21.4.2.3 – kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine, Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) toetatavad tegevused tööturu struktuursete probleemide lahendamiseks, tööhõive suurendamiseks ja erinevate tööturu riskirühmade tööturul osalemise toetamiseks, sh Eesti Töötukassa, aga ka KOVide ja teiste toetuse saajate kaudu rakendatavad tegevused;
- Meede 21.4.3.1 – kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine, ESF+ vahenditest toetatavad tegevused püsiva töövõimekao ennetamiseks ja ajutise töövõimetusega inimeste tööhõives püsimise toetamiseks;
- 21.6.1.6 – tööleasumise toetamine ning täiend- ja ümberõppe toetamine, Õiglase Ülemineku Fondist toetatavad ja töötukassa kaudu elluviidavad tegevused töölt-töele liikumiseks ning põlevkivisektori töötajate ümberprofileerimiseks.

¹ <https://www.sm.ee/heaolu-arengukava-2023-2030>

² [Strateegia "Eesti 2035" | Eesti Vabariigi Valitsus](#)

³ <https://www.riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuse-too-toetamine/saastev-areng>

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala:

- Meede 21.4.2.3 – Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine, Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) toetatavad tegevused tööturu struktuursete probleemide lahendamiseks, tööhõive suurendamiseks ja erinevate tööturu riskirühmade tööturul osalemise toetamiseks, sh Eesti Töötukassa, aga ka KOVide ja teiste toetuse saajate kaudu rakendatavad tegevused.

3. Programmi eesmärk ja mõõdikud

Programmi eesmärk: Tööjõu nõudluse ja pakkumise vastavus tagab tööhõive kõrge taseme ning kvaliteetsed töötingimused toetavad pikaajalist tööelus osalemist.

Tabel 1. Programmi mõõdikud

Programmi mõõdikud	Tegelik tase	Sihttase				
	2024	2026	2027	2028	2029	2030*
Tööjõus osalemise määr 15-74-aastaste seas, % <i>Allikas: Statistikaamet, Eesti tööjõu-uuring</i>	74,6%	71,8%	71,8%	71,9%	71,9%	72,0%
Tööelu kestus, aastates <i>Allikas: Eurostat</i>	41,4	40,0	40,0	40,0	40,1	40,2

*Programmi mõõdikutel on heaolu arengukavas seatud sihttasemed ka aastaks 2030

Tööjõus osalemise määr näitab, kui suur osa 15–74-aastastest elanikest osaleb aktiivselt tööturul – kas töötades või tööd otsides. Kõrge tööhõive määr viitab sellele, et inimesed on suures osas kaasatud tööturule, mis toetab tööhõive kõrget taset. Näitaja muutused võivad viidata tööturu atraktiivsusele, töötingimuste kvaliteedile või takistustele tööturul osalemisel (nt hoolduskoormus, tervis, diskrimineerimine). Tööelu kestus näitab, kui kaua eeldatavalt osaleb tööelus üks 15-aastane isik kogu oma elu jooksul. Pikem tööelu kestus viitab sellele, et inimesed saavad ja soovivad tööturul osaleda pikema aja vältel. Näitaja muutused võivad viidata näiteks muutustele töövõimes, töötingimustes, ümberõppevõimalustes, tööturu paindlikkuses või töölt tõrjumise riskides.

Programmi mõõdikutena ei näidata tööhõive määr ja tööelu kestust meeste ja naiste kategooriates eraldi, kuid seda analüüsitakse tekstis. Vastavalt Rahandusministeeriumi suunistele vähendati mõõdikuid.

4. Rahastamiskava

Tabel 2a. Programmi rahastamiskava (tuhandetes eurodes), MKM valitsemisala

Programmi rahastamiskava	Eelarve		Eelarve prognoos		
	2025	2026	2027	2028	2029
MKM valitsemisala kulud kokku	-983 167	-989 903	-1 023 370	-1 057 651	-1 096 840
Tööhõive toetamine ja areng	-973 116	-979 597	-1 013 330	-1 050 607	-1 089 872
Kvaliteetse tööelu tagamine ja areng	-10 050	-10 306	-10 040	-7 044	-6 968

Tabel 2b. Programmi rahastamiskava (tuhandetes eurodes), SoM valitsemisala

Programmi rahastamiskava	Eelarve		Eelarve prognoos		
	2025	2026	2027	2028	2029
SoM valitsemisala kulud kokku	-15 106	-15 612	-15 897	-16 136	-16 360
Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine	-	-15 612	-15 897	-16 136	-16 360

Programmide eelarve ja eelarvelised muudatused on leitavad Rahandusministeeriumi kodulehel ([LINK](#)).

5. Hetkeolukorra analüüs

Riigi arengustrateegia „Eesti 2035“ tegevuskava, heaolu arengukava aastani 2030 ja programmi ühine mõõdik on tööjõus osalemise määr, sh on „Eesti 2035“ tegevuskavas 2035. aastaks seatud sihttase vähemalt 72 protsenti.

Soodsa tööturu olukorra (suure tööjõu vajaduse) ning tööturumeetmete rakendamise koosmõjul on **tööjõus osalemine olnud pidevas kasvutrendis**, see tähendab, et üha rohkem inimesi osaleb aktiivselt tööturul, tööhõive määr on stabiilselt kõrgel tasemel ning töötuse määr on püsinud 6-7 protsendi piires. Vaatamata möödunud ja kestvatele kriisidele püsis Eesti tööturg 2024. aastal üsna stabiilsena, näidates väheseid languse märke. Kuigi meeste tööjõus osalemise määr (76,4 protsenti) on olnud traditsiooniliselt kõrgem kui naistel, on see vahe viimastel aastatel vähenenud tänu naiste tööjõus osalemise määra (72,8 protsenti) kiiremale kasvule.

2024. aastal püsis tööhõive määr 15-74-aastaste seas rekordkõrguses, kuid langes meeste ja noorte hulgas. Töötuse määr 20–64-aastaste hulgas aga tõusis 7,4 protsendini ning oli enim märgatav 20-24-aastaste hulgas (2,1 protsendipunkti võrra). Kuigi tõus on toimunud osaliselt mitteaktiivsete arvelt, siis viitab see ka majanduse üldisele jähnenemisele.

Ka tööelu kestus on Eestis püsinud stabiilses tõusutrendis ja kõrgel tasemel – 2024. aastal ulatus see 41,4 aastani. See võib peegeldada töövõime, töötingimuste ning paindlike töövormide paranemist. Alates 2022. aastast on naiste tööelu kestus pikem kui meeste oma. 2024. aastal oli naiste tööelu kestus 42,2 ja meeste oma 40,6 aastat.

Registreeritud töötuse määr on vastupidiselt üldisele töötusele languses. See näitaja hõlmab vaid Töötukassas arvele võetud töötuid, erinevalt üldisest töötuse määra, mis põhineb küsitlusel ja sisaldab ka registreerimata tööotsijaid. Erinevused töötuse suundumustes võivad viidata, et osa töötuid ei registreeru Töötukassas, kas toetuste puudumise, iseseisva tööotsingu või ajutiste tööde tõttu. Samuti võib osa varem mitteaktiivsetest inimestest tööotsinguid alustada, mis tõstab üldist töötuse määra, kuid mitte registreeritud töötute arvu. Uute registreeritud töötute osakaal, kes kaotasid töö koondamise tõttu, vähenes 2024. a 15,1 protsendilt 14,9 protsendini. Lisaks on registreeritud töötute arv vähenenud rahvusvahelise kaitse saanud Ukraina kodanike seas – 2024. aasta lõpus moodustasid nad 7,3 protsenti registreeritutest (2023. aastal 8,7 protsenti).

Absoluutne vaesus ohustab enim töötuid. 2024. aastal suurenes taas töötute elanike absoluutne vaesus ning oli 23,6 protsendiga kaugel soovitud sihttasemest alla 11 protsendi. Uus töötuskindlustussüsteem koos baasmääras töötuskindlustushüvitisega on ette valmistatud ja hakkab kehtima 2026. aastal. Kuivõrd töötute sissetulek on edaspidi tugevamalt seotud palga alammäära

muutustega hüvitise baasmäära kaudu, mõjutab palga alammäära kasv edaspidi rohkem ka töötute vaesust.

Tööturu olukorda mõjutavad töökeskkonna tingimused ning töösuhete kvaliteet. Töövaidluste ja tööõnnetuste statistika peegeldab, kuivõrd suudetakse tagada töötajate õigused ja ohutus ning millised probleemid vajavad suuremat tähelepanu. **Töövaidluskomisjonidele esitati küll rohkem avaldusi kui eelneval aastal**, kuid kasv jäi suhteliselt mõõdukaks (5 protsenti) ning ka nõuete summad on suurenenud (aastaga kogusumma 11,4-lt miljonilt 18,2-le miljonile eurole). Seejuures oli arvu tõus tingitud üksnes töötajate esitatud avalduste arvu suurenemisest, mis võib viidata võimalikule kasvavale teadlikkusele oma õigustest või töövaidluste aluseks olevate probleemide süvenemisele. Lisaks on näha, et kasvab võõrtöajõuga seotud töövaidluste arv – 2024. aastal moodustasid need juba 25% töövaidlustest.

Peatunud on **tööõnnetuste vähenemise trend**. Tööõnnetuste arv kasvas võrreldes eelmise aastaga 2 protsenti. Eriti murettekitav on surmaga lõppenud tööõnnetuste arvu suurenemine: 10-lt juhtumilt 14-le aastaks. See näitab, et hoolimata varasematest edusammudest on tööohutuse valdkonnas vaja järjepidevaid meetmeid ja tööandjate suuremat tähelepanu riskide ennetamisele.

Eelmise aasta suuremate tulemustest võib välja **tuua tööturumeetmete seaduse vastu võtmise** ja seeläbi kogu tööturuteenuste süsteemi korrastamise ning töötushüvitiste süsteemi korrastamiseks vajalike ettevalmistuste tegemise, sh uue töötuskindlustushüvitise – baasmääras töötuskindlustushüvitise välja töötamise. Samuti avati 2024. aastal viis uut taotlusvooru tööturul ebasoodsamas olukorras olevate sihtrühmade toetamiseks.

Pikema analüüsiga saab tutvuda heaolu 2024. aasta tulemusaruandes⁴.

Suurimad väljakutsed on:

- **Töötushüvitiste süsteem vajab edasist korrastamist**, arvestades sealjuures eesmärki toetada aktiivset hõives osalemist ja motiveerida kiiret tööturule naasmist. Sealhulgas tuleb lõpuni viia töötuskindlustusreform ja analüüsida töötuskindlustuskaitse laiendamise võimalusi uutele töövormidele. Tööhõive taset tuleb hoida kõrgel ka edaspidi ning parandada väiksema konkurentsivõimega inimeste ligipääsu tööturule, et vähendada hõive lõhesid ja toetada tööturu vajadustele vastavat tööjõu pakkumist.
- **Pidev tehnoloogia areng ja muutuvad töötingimused nõuavad nii tööandjalt kui töötajatelt kohanemist**. Riik saab toetada töökeskkonna arengut, kohandades õigusraamistikku muutunud olukorrale vastavaks.

6. Olulisemad tegevused/sekkumised

Järgneva nelja aasta jooksul on vajalik:

- Töötukassa poolt ellu viia tööhõiveprogramm 2024–2029;
- ellu viia ÕÜF, RRF ja ESF+ vahenditest rahastatavad tegevused ja kasutada vahendeid maksimaalselt ja sihipäraselt;
- avada täiendavaid taotlusvoore ESF+ vahenditest tööturumeetmete toetamiseks, suunata tegevused täiendavatele regionaalsetele sekkumistele ning ellu viia töötukassa kaudu täiendavad ESF+ tegevused oskuste ja pikaajalisel haiguslehel olijate meetmete näol;

⁴MKM-i koduleht <https://www.mkm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/strateegiline-juhtimine/tegevuspohine-riigieelarve>

- ellu viia paindliku tööaja kokkulepete võimaldamiseks vajalikud seadusemuudatused;
- töötada välja ja rakendada ettepanekud töötushüvitiste tõhustamiseks;
- soodustada vähenenud töövõimega inimeste ja teiste tööturul haavatavamate sihtrühmade hõivet ja tööturul osalemist;
- rakendada tööandjaid ja töötajaid toetavaid meetmeid töötervishoiu ja tööohutuse valdkonna arendamiseks ESF2021+ rahastusperioodi toel;
- edendada individuaalseid ja kollektiivseid töösuhteid, sealhulgas tõhustada sotsiaaldialoogi, edendada kollektiivlepingute sõlmimist ning analüüsida ja parandada töövaidluskomisjoni töökorraldust.

7. Programmi tegevused ja teenused

Lisas 1 on esitatud kõigi teenuste lühikirjeldused.

Tabel 4. Programmi tegevuste eesmärgid ja mõõdikud

Programmi tegevused ja nende mõõdikud	Tegelik tase	Sihttase			
	2024*	2026	2027	2028	2029
Programmi tegevus 1: Tööhõive toetamine ja areng (MKM)	Eesmärk: Tööhõivepoliitika toetab tööhõive kõrget taset läbi aktiivsete ja passiivsete tööturumeetmete, et aidata inimesi tööotsingute ajal ja ennetada töötust				
15-29-aastaste NEET noorte määr, % <i>Allikas: Statistikaamet, Eesti tööjõu-uuring</i>	11,0%	9,8%	9,6%	9,4%	9,2%
Töötute absoluutse vaesuse määr, % <i>Allikas: Statistikaamet, Eesti tööjõu-uuring)</i>	23,6%	≤11,1%	≤11,1%	≤11,1%	≤11,1%
16-64-aastaste vähenenud töövõimega inimeste tööhõive määr, % <i>Allikas: Statistikaamet, Eesti tööjõu-uuring</i>	51,8%	51,6%	51,7%	51,8%	51,9%
Registreeritud töötute tööle asumise määr, %** <i>Allikas: Eesti Töötukassa</i>	53,3%	≥56%	≥56%	≥56%	≥56%
Programmi tegevus 2: Kvaliteetse tööelu tagamine ja areng (MKM)	Eesmärk: Töösuhete ja töökeskkonna poliitika toetab kvaliteetses tööelus osalemist, et töötaja saaks töö käia ja tööandja saaks tööd pakkuda õiglastel töötingimustel ohutus töökeskkonnas				
Üle kolme töövõimetuspäevaga tööõnnetuste arv 100 000 hõivatu kohta <i>Allikas: Üle kolme töövõimetuspäevaga tööõnnetuste arv 100 000 hõivatu kohta</i>	394	≤500	≤500	≤500	≤500

*Viimane teadaolev tase, erinevuse korral (varem kui 2024) märgitakse taseme all sulgudes vastav aasta

**Sihttasemeid on suurendatud vastavaks Tööhõiveprogrammiga.

Vastavalt Rahandusministeeriumi suunistele on vähendatud mõõdikute arvu, ära jäetud „Ida-Virumaa töötuse määra erinevus kordades Eesti keskmisest töötuse määrast“. Programmi tegevusel „Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine“ (SoM) ei ole mõõdikut, kuna tegemist on väiksema mahuga erinevaid rakendusteenuseid hõlmava tegevusega, millele ühist mõõdikut on keeruline seada.

7.1. Programmi tegevus 1 – Tööhõive toetamine ja areng (MKM)

Programmi tegevuse eesmärk: Tööhõivepoliitika toetab tööhõive kõrget taset läbi aktiivsete ja passiivsete tööturumeetmete, et aidata inimesi tööotsingute ajal ja ennetada töötust.

Tegevuste kirjeldus

Tööhõivepoliitika jaguneb kaheks – aktiivseks ja passiivseks. Aktiivne tööhõivepoliitika seisneb eelkõige tööturuteenuste, aga ka nendega kaasnevate tööturutoetuste abil töötuse ennetamises ning inimeste võimestamises ja tööandjate toetamises, et inimesed kiiresti tööle liiguksid või kestlikult tööhõives püsiksid. Passiivse tööpoliitika ehk töötushüvitiste eesmärk on kompenseerida inimestele tööotsingute ajaks kaotatud sissetulek, et inimesed ei satuks töö kaotamise korral vaesusesse, ning tagada piisav motivatsioon leida sobiv töö.

Programmi tegevus hõlmab rida majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala teenuseid, sh tööhõivepoliitika kujundamise teenust. Programmi tegevuse eelarvest on enamuse kavandatud teenusele Eesti Töötukassale eraldise andmine aktiivsete ja passiivsete tööturumeetmete osutamiseks. See sisaldab edasiantavaid töötuskindlustusmaksid, töövõimetoetust, töötutoetust ning toetust erijuhtudel sotsiaalmaksu tasumiseks töötavate töövõimetoetuse saajate ja arvel olevate töötute eest. Suurema eelarvega teenused on veel erinevate tööturumeetme pakkujate tegevused ning põlevkivisektori töötajate tööalaste üleminekute toetamine. Erinevate tööturumeetme pakkujate tegevuste teenused toetatakse projekte, mille eesmärk on pakkuda tööturumeetmeid väiksema konkurentsivõimega sihtrühmadele, sh toetatakse regionaalseid meetmeid. Põlevkivisektori ettevõtetest lahkuvatel inimestel aidatakse Eesti Töötukassa kaudu uuendada oma teadmisi ja oskusi, et vastata muutunud tööturu vajadustele, nt tasemeõppes osalemise toetust ja mikro kvalifikatsiooni omandamise toetust, samuti tööle asumise toetust. Erinevad teenused toetavad noorte, sh mitte-eesti noorte, töötuse vähendamist, tööturul haavatavamas positsioonis olevate inimesi ja nende võimalusi tööturule sisenemiseks või naasmiseks. Teenuste peamiseks elluvijaks oskuste valdkonnas, pikaajalisel haiguslehel olijate ning põlevkivisektori töötajate vaates on Eesti Töötukassa. Mitteõppivate ja mittetöötavate (NEET-olukorras noorte) tegevusi viivad ellu kohalikud omavalitsused ja noorte töövaatlustegevusi SA Ida-Viru Ettevõtluskeskus ning muid avatud taotlusvoorude kaudu haavatavamate sihtrühmade tööalase konkurentsivõime toetamise tegevusi erinevad elluvijad.

Programmi tegevuse teenustes kasutatakse Euroopa Liidu vahendeid, Euroopa Regionaalarengu fondi (RRF), ESF+ ja ÕÜF Vahendeid.

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala teenus “IKT osutamine Astangu KRK-le” on alates 2026. aastast koondatud koos teiste Sotsiaalministeeriumi valitsemisala teenustega programmi uue tegevuse nr 3 „Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakumine” alla.

7.2. Programmi tegevus 2 – Kvaliteetse tööelu tagamine ja areng (MKM)

Programmi tegevuse eesmärk: Töösuhete ja töökeskkonna poliitika toetab kvaliteetses tööelus osalemist, et töötaja saaks tööl käia ja tööandja saaks tööd pakkuda õiglastel töötingimustel ohutus töökeskkonnas.

Tegevuste kirjeldus

Tööelu kvaliteeti mõjutavad töötaja töökeskkond ja töötingimused, tööturu osapoolte teadlikkus töösuhetest ja ohutu töökeskkonna loomise võimalustest. Tööelu kvaliteedi tagamiseks on oluline luua töötaja vajadusi arvestavad töötingimused, suurendada tööturu osapoolte teadlikkust nende õigustest ja kohustustest ning tervislike töötingimuste kujundamise võimalustest.

Tegevuse oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, tööinspeksioon ja Riikliku Lepitaja Kantselei, sh moodustab olulise osa eelarvest tööinspeksiooni teenustele kavandatud kulu riiklikuks järelevalveks, ennetuseks ja nõustamiseks ning töövaidluste lahendamiseks. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium kujundab poliitikat ning viib ellu töötajatele ja tööandjatele suunatud tegevusi töövõime vähenemise ennetamiseks. Tööinspeksioon viib läbi töösuhete, töötervishoiu ja tööohutuse järelevalvet ning nõustamist, tagades asjakohase teabe kättesaadavuse. Tööinspeksiooni juures toimib töövaidluskomisjon, mis lahendab töötajate ja tööandjate vahelisi vaidlusi. Kollektiivseid töötülisid aitab lahendada riiklik lepitaja.

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala teenused: „Kahjuhüvitis“, „Lisapuhkuse hüvitamine riigieelarvest“ ja „IKT osutamine MKMi valitsemisala asutustele“ on alates 2026. aastast koondatud koos teiste Sotsiaalministeeriumi valitsemisala teenustega programmi uue tegevuse nr 3 „Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine“ alla.

7.3. Programmi tegevus 3 – Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine (SoM)

Programmi tegevuse eesmärk: Rakenduslikud teenused toetavad tööturuprogrammi teiste tegevuste eesmärkide saavutamist.

Tegevuste kirjeldus

Programmi tegevuse raames makstakse sotsiaalministeeriumi valitsemisalas oleva Sotsiaalkindlustusameti poolt inimestele kutsehaiguse või tööõnnetusega seotud kahjuhüvitist, kui on tuvastatud tööandja kohustus inimesele kahju hüvitada ning tööandja likvideeritakse õigusjärglaseta.

Tegevuse eelarvest hüvitab Sotsiaalkindlustusamet osalise või puuduva töövõimega töötajale ja alaealisele töötajale ning sügava puudega lähedasele põhipuhkuse 28 kalendripäeva ületava puhkuseosa (7 kalendripäeva) eest makstava puhkusetasu.

Samuti toetab Sotsiaalkindlustusamet välisvahendite toel NEET-olukorras olevate noorte toetamiseks koostöömudeli arendamist.

Sotsiaalministeerium pakub tegevuse raames ka majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse kuuluvatele tööinspeksioonile, riikliku lepitaja kantseleile ning soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku kantseleile ning haridus- ja teadusministeeriumi valitsemisalas olevale Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskusele info- ja kommunikatsiooniteenust, mida osutab TEHIK.

8. Programmi juhtimiskorraldus

Tööturuprogramm on kahe ministeeriumi valitsemisala ühisprogramm ja seda koostatakse ühiselt. Peavastutaja on majandus- ja kommunikatsiooniministeerium ning kaasvastutaja sotsiaalministeerium. Programm koostatakse neljaks aastaks, pidades silmas heaolu arengukava 2023–2030, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ja riigi pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ eesmärgi.

Programmi kinnitavad majandus- ja tööstusminister ning sotsiaalminister pärast riigieelarve seaduse vastuvõtmist vastavalt pädevusjaotusele ning see avalikustatakse MKMi ja SoMi kodulehtedel⁵.

Programmi täiendatakse igal aastal ühe aasta võrra ning see on kooskõlas riigi eelarvestrateegia ja riigi rahaliste võimalustega. Programmi tegevuste eesmärke aitavad toetada heaolu tulemusvaldkonna teised programmid (laste ja perede programm, sotsiaalhoolekande programm, vanemaealiste programm, soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste programm). Teistest tulemusvaldkondadest toetab programmi eesmärke enim tulemusvaldkonna „Tark ja tegus rahvas“ Haridus- ja Teadusministeeriumi laste ja noorte programm, mis kajastab muuhulgas Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskuse poolt pakutavaid teenuseid.

Programmis seatud eesmärkide saavutamise ja mõõdikute seiramise eest vastutavad mõlemad ministeeriumid vastavalt pädevusjaotusele. Programmi aluseks olevate strateegiliste dokumentide koostamisel on konsulteeritud partneritega nii teistest avaliku sektori organisatsioonidest kui ka mittetulundussektorist ning programmi täitmisest antakse aru Heaolu arengukava 2023-2030 juhtkomisjonile ja tulemusvaldkonna iga-aastases aruandes. Juhtkomisjoni ülesanded, liikmed ja koosolekute protokollid on avalikustatud Sotsiaalministeeriumi kodulehel⁶. Tulemusaruanded on avalikustatud nii MKMi kui ka SoMi kodulehtedel⁷. Programmi tegevuste elluviimiseks vajalikud olulisemad arendusülesanded lisatakse MKMi ja SoMi tööplaanidesse, mille raames nende täitmist ka seiratakse.

⁵ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koduleht, tegevuspõhine riigieelarve: <https://www.mkm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/strateegiline-juhtimine/tegevuspohine-riigieelarve>; Sotsiaalministeeriumi koduleht: <https://sm.ee/arengukavad-programmid-ja-tooplaanid>

⁶ Heaolu arengukava 2023-2030 juhtkomisjon: <https://sm.ee/heaolu-arengukava-2023-2030>

⁷ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koduleht, tegevuspõhine riigieelarve: <https://www.mkm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/strateegiline-juhtimine/tegevuspohine-riigieelarve>; Sotsiaalministeeriumi koduleht: <https://sm.ee/arengukavad-programmid-ja-tooplaanid>

LISA 1. Programmi teenuste kirjeldus

Teenuse nimetus	Eesmärk	Lühikirjeldus	Vastutaja asutus
<p align="center">Programmi tegevus 1: Tööhõive toetamine ja areng (MKM)</p> <p align="center">Eesmärk: Tööhõivepoliitika toetab tööhõive kõrget taset läbi aktiivsete ja passiivsete tööturumeetmete, et aidata inimesi tööotsingute ajal ja ennetada töötust</p>			
1.1. Eesti Töötukassale aktiivsete ja passiivsete tööturumeetmete osutamiseks vahendite andmine	Eesti Töötukassale vahendite tagamine aktiivsete tööturumeetmetena teenuste osutamiseks ja passiivsete tööturumeetmetena hüvitiste ja toetuste ning sotsiaalmaksu maksmiseks	Teenus hõlmab sihtotstarbelise eraldisega vahendite andmist Eesti Töötukassale, sh töötutoetuseks ja töövõimetoetuseks, erijuhtudel sotsiaalmaksu tasumiseks, töötuskindlustus-, koondamis- ja maksejõuetushüvitiseks ning panusena sihtkapitali aktiivsete tööturumeetmete pakkumiseks. Alates 2024. aastast on tööhõiveprogrammis 2024–2029 hõlmatud nii sihtkapitalist kui EL struktuuritoetuste vahendite abil rahastatud tööturumeetmed. Välisvahenditest (ESF+) rahastatakse näiteks oskuste arendamist ning vähenenud töövõimega inimeste konkurentsivõime suurendamist tööturul ja pikaajalisel haiguslehel viibijatele tööturuteenuste osutamist.	MKM
1.2. Tööturuteenuste osutamine tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks	Tööturuteenust saavate isikute tööalaste ja tööhõives osalemise võimaluste suurendamine	Teenusega soodustatakse tööturuteenust saavate isikute tööalaseid võimalusi ja tööhõives osalemist, sealhulgas noorte töötuse vähendamiseks ja nende tööalase teadlikkuse suurendamiseks, mitte-eesti naiste tööturule sisenemise toetamiseks ning tööturul haavatavamas positsioonis olevatele inimestele või majanduse struktuurimuutusi toetavate oskuste suurendamiseks. Noortele suunatud teenuseid pakub Eesti Töötukassa RRF vahendite toel. Oskuste arendamise ja mitte-eesti naiste tööturule sisenemist toetavaid tegevusi toetatakse projektipõhiselt (käskkirja alusel) ESF+ vahenditest.	MKM
1.3. NEET noorte ja tervisest tulenevate takistustega inimeste tööturul toetamine	Poliitika kujundamine parandamaks NEET-olukorras olevate noorte ning tervisest tulenevate takistuste tõttu	NEET-olukorras olevatele noortele mõeldud poliitikakujundamise tegevused, mis on seotud SKA ja KOVide tegevustega. Samuti hõlmab teenus tervisest tulenevate takistuste tõttu tööturul haavatavamas olukorras olevate inimeste tööturul toetamist. Selleks arendatakse	MKM

	haavatavamas olukorras olevate inimeste võimalusi tööturul	töövõime toetuse süsteemi, analüüsides sihtrühma probleeme. Vähenenud töövõimega inimeste tegevused on seotud Eesti Töötukassa sihtrühmale pakutavate tööturuteenuste, -toetuste ja hüvitistega.	
1.4. Erinevate tööturumeetmete pakujate tegevused	Soodustada väiksema konkurentsivõimega sihtrühmade võimalusi tööturul osalemiseks lähtuvalt spetsiifilisematest tööle asumise takistustest ja tööturu arengutest	Toetatakse tööturumeetmeid pakkuvaid projekte väiksema konkurentsivõime sihtrühmadele, sh NEET-olukorras ja -riskis noored, nende lähedased, naised, vanemaealised ja kõrgemas keskeas olevad inimesed, individuaalsemat ja isiklikumat abi vajavad inimesed, mitte-eestlased jm tööturul haavatavamad sihtrühmad. Tegevusi rahastatakse välisvahenditest (ESF+) avatud taotlusvoorudena.	MKM
1.5. Põlevkivi sektori töötajate tööalaste üleminekute toetamine	Soodustada kliimamuutustega seotud üleminekust enim mõjutatud töötajate edukat liikumist ühelt töökohalt või ühest majandussektorist teise	Põlevkivisektori ettevõtetest lahkuvate või neis töö kaotanud töötajate oskuste kaasajastamiseks ja piirkonna muutuvatele tööturuvajadustele vastamiseks toetatakse nende ümber- ja täiendõpet nii tasemeõppes osalemiseks kui mikrokvalifikatsiooni omandamiseks, samuti toetatakse töötuse lõksu sattumise ja pikaajalise töötuse ennetamiseks tööle asumist uuele kohale, kui seda tehakse lühikese aja jooksul pärast töö kaotamist. Teenust osutab Eesti Töötukassa Õiglase Ülemineku Fondi (ÕÜF) toel.	MKM
1.6. Mitte-eesti noorte tööellu sisenemise toetamine.	Tutvustada Ida-Virumaa noortele töömaailma praktiliste töövaatluste kaudu ning toetada vene emakeelega noorte lõimumist töövaatlusprogrammi kaudu	Luuakse ja viiakse ellu töövaatlusprogrammi Ida-Virumaa üldhariduskoolide 8. ja 11. klassi ning kutsekoolide 1. kursuse õpilastele. Programm võimaldab neil süsteemselt saada teadmisi ja kogemusi tööalaste võimaluste kohta, kuna õpilastele pakutakse erinevate tööandjate juures tööeluteemalisi töötubasid ja töövaatlusi. Programm toetab eesti- ja venekeelsete noorte lõimumist ühistegevuste ja kontaktide loomise kaudu. Teenust pakub Ida-Viru Ettevõtluskeskus ning rahastatakse välisvahenditest (ESF+).	MKM
1.7. Tööhõive poliitika kujundamine	Tööhõivepoliitika toetab tööhõive kõrget taset, sh läbi rakenduslike küsimuste lahendamise ja vajalike seisukohtade esitamise.	Teenuse sisuks on tööhõivepoliitika väljatöötamine, et toetada tööealise elanikkonna suurt tööga hõivatust ja tööandjatele tarviliku tööjõu olemasolu. See hõlmab ministeeriumi ja valitsuse valdkonnapoliitiliste otsuste ja nende rakendamise ettevalmistamist, õigusaktide	MKM

		väljatöötamist ja menetlemist ning EL-i otsustusprotsessis osalemist, strateegiadokumentide väljatöötamist ja elluviimise hindamist tööhõivepoliitikat puudutavas, samuti huvigruppide teavitamist valdkonda puudutavatest algatustest ja otsustest ning nende kaasamist aruteludesse.	
Programmi tegevus 2: Kvaliteetse tööelu tagamine ja areng (MKM) Eesmärk: Töösuhete ja töökeskkonna poliitika toetab kvaliteetses tööelus osalemist, et töötaja saaks tööl käia ja tööandja saaks tööd pakkuda õiglastel töötingimustel ohutus töökeskkonnas			
2.1. Nõustamisteenuse osutamine ning tööväimeid hoidva ja säästva töökeskkonna arendamine	Tööturu osapooltele on tagatud töösuhete, tööturvise ja tööhutuse nõustamine ning teabe kättesaadavus	Teenust osutab Tööinspeksioon, pakudes nii töötajatele kui ka tööandjale töökeskkonna ja -suhete parandamiseks ja hoidmiseks ning tööväimekao ennetamiseks nõustamisteenust ning erinevaid koolitus-, teavitus- ja kaasamistegevusi. Teenus hõlmab ka Tööinspeksiooni teenistujate pädevuse suurendamist. Lisaks arendatakse teabe kättesaadavuse ja tööelu järelevalve parandamiseks infotehnoloogilisi lahendusi. Teenust rahastatakse peamiselt ESF vahenditest.	TI
2.2. Tööandjaid ja töötajaid toetavad tegevused töötingimuste edendamiseks	Töövõime vähenemise ennetamine ohutu töökeskkonna kaudu ja töötingimuste edendamine	Soodustatakse töötingimuste edendamiseks teadmispõhist poliitikakujundamist ja rakendamist ning viiakse ellu tegevusi tööandjate ja töötajate teadliku käitumise kujundamiseks. Teenust rahastatakse ühtekuuluvusfondist.	MKM
2.3. Riikliku järelevalve tegemine	Tööturvise, tööhutuse ja töösuhete järelevalve läbiviimine	Tööinspeksioon teostab tööturvise, tööhutust ja töösuheteid reguleerivate õigusaktide nõuete täitmise üle järelevalvet (nt järelevalve tööturvise ja tööhutuse seaduse ning töölepingu seaduse alusel, sh järelevalve rakendusaktidest tulenevate nõuete üle).	TI
2.4. Töövaidluste lahendamine	Tööandja ja töötaja vaheliste töövaidluste lahendamine	Tööinspeksiooni juures asuvad kohtuvälised ja sõltumatud töövaidluskomisjonid lahendavad tööandja ja töötaja töösuhetes tekkinud töövaidlusi.	TI

2.5. Töötüli lepituse läbiviimine ja kollektiivsete töösuhete alase nõustamise pakkumine	Kollektiivsete töötülide lahendamine	Riikliku lepitaja kantselei korraldab menetlusse võetud kollektiivsete töötülide lahendamisega seotud lepitustoiminguid.	RLK
2.6. Kutsehaiguste ekspertiisi rahastamine	Kutsehaiguste ja tööst põhjustatud haiguste ekspertiisid on läbi viidud	Kutsehaiguste ja tööst põhjustatud haiguste ekspertiiside läbiviimiseks on sõlmitud SA Põhja-Eesti Regionaalhaiglaga leping aastateks 2025-2027.	MKM
2.7. Töösuhete ja töökeskkonna poliitika kujundamine	Töösuhete ja töökeskkonna poliitika toetab kvaliteetses tööelus osalemist, sh läbi rakenduslike küsimuste lahendamise ja vajalike seisukohtade esitamise.	Töösuhete ja töökeskkonna poliitika väljatöötamine ja ellu rakendamine, et aidata kaasa tööelu kvaliteedi paranemisele ning toetada tööealise elanikkonna tööga hõivatust. Valmistatakse ette ministeeriumi ja valitsuse valdkonnapoliitilisi otsuseid ja nende rakendamist, osaletakse Euroopa Liidu otsustusprotsessis, töötatakse välja töösuhete ja töökeskkonna poliitikaid puudutavaid strateegiadokumente ja hinnatakse nende elluviimist, samuti kaasatakse valdkonna algatustesse ja otsustesse huvigruppe.	MKM
Programmi tegevus 3: Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine (SoM) Eesmärk: Rakenduslikud teenused toetavad tööturuprogrammi teiste tegevuste eesmärkide saavutamist			
3.1. Kahjuhüvitis	Õigustatud isikutele on välja makstud kutsehaiguse ja tööõnnetustega seotud kahjuhüvitised ja seeläbi panustatud inimeste majandusliku toimetuleku paranemisse	Kahjuhüvitist makstakse töötervishoiu ja tööohutuse alusel, mille järgi läheb tööandja poolt kannatanule tööõnnetusest või kutsehaigusest tingitud tervisekahjustuse või surma põhjustamisega tekitatud varalise kahju hüvitamise nõue üle Sotsiaalkindlustusametile, kui on tuvastatud tööandja kohustus kahju hüvitada ning tööandja likvideeritakse õigusjärglaseta. Sotsiaalkindlustusamet tuvastab töövõime kaotuse protsendi ning maksab tööandja asemel hüvitist.	SKA
3.2. Lisapuhkuse hüvitamine riigieelarvest	Tööandjale on hüvitatud lisapuhkuste tasu vastavalt õigustatusele SKA-le esitatud taotluse alusel. Selle kaudu toetatakse inimese pikaajalist tööelus	Töölepingu seaduse kohaselt on osalise või puuduva töövõimega ja alaealise töötaja iga-aastane puhkus 35 kalendripäeva. Riigi poolt hüvitatakse tööandjale põhipuhkuse 28 kalendripäeva ületava puhkuseosa	SKA

	osalemist ning suurendatakse elukvaliteeti ühildades sellega töö ja pereelu.	(7 kalendripäeva) eest makstav puhkusetasu. Sügava puudega lähedastel on võimalik kasutada lisapuhkust kuni 5 tööpäeva aastas.	
3.3. Valdkondadeülese NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudeli arendamine	Koostöömudeli rakendamine NEET-noorte aitamiseks on SKA poolt toetatud.	Koostöömudel kirjeldab sihtrühmaga seotud osapoolte koostöö üldisi põhimõtteid ja tegutsemisetappe kohaliku omavalitsuse tasandil, et aidata lahendada sihtrühma liikmete vajadusi. 13–29-aastaste noorteni jõudmisel kasutatakse proaktiivset lähenemisviisi (noortegarantii tugisüsteem, võrgustikupõhine noorteni jõudmine). Noortele pakutakse tööturule või haridusellu jõudmisel toetust juhtumikorraldusliku lähenemisviisi kaudu. Kohalikke omavalitsusi toetatakse teenuste koostöömudeli rakendamisel nii koolituste, juhendamise kui rahaliste vahenditega.	SKA
3.4. IKT osutamine MKMi valitsemisala asutustele	Info- ja kommunikatsiooniteenus on MKMi valitsemisala asutustele osutatud.	Teenuse sisu on TEHIKu poolt info- ja kommunikatsiooniteenuse pakkumine sotsiaalministeeriumi valitsemisalast väljaspool. IKT teenuse saajateks on majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala asutused Tööinspektsioon, Riikliku Lepitaja Kantselei ning Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku kantselei.	TEHIK
3.5. IKT osutamine Astangu KRK-le	Info- ja kommunikatsiooniteenus on Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutusele Astangu Kutser rehabilitatsioonikeskusele osutatud.	Teenuse sisu on TEHIKu poolt info- ja kommunikatsiooniteenuse pakkumine Sotsiaalministeeriumi valitsemisalast väljaspool. IKT teenuse saajaks on Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutus Astangu Kutser rehabilitatsioonikeskus.	TEHIK

LISA 2. Teenuste indikatiivne rahastamiskava

Teenuste eelarved (eurodes) on indikatiivsed ja on kajastatud täiendava informatsiooni andmiseks.

MKM-i valitsemisala teenused

Teenuse nimetus	2026	2027	2028	2029
Programmitegevus 1: Tööhõive toetamine ja areng				
Eesti Töötukassale aktiivsete ja passiivsete tööturumeetmete osutamiseks vahendite andmine	-971 923 042	-1 002 268 412	-1 040 422 743	-1 079 384 056
Tööturuteenuste osutamine tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks	-417 825	-239 850	-209 618	-199 022
NEET noorte ja tervisest tulenevate takistustega inimeste tööturul toetamine	-960 778	-2 363 471	-732 120	-786 935
Erinevate tööturumeetmete pakkujate tegevused	-4 005 771	-5 775 957	-7 026 642	-7 231 446
Tööhõive poliitika kujundamine	-426 861	-382 116	-351 977	-341 382
Põlevkivi sektori töötajate tööalaste üleminekute toetamine	-1 450 485	-1 838 798	-1 652 227	-1 728 685
Mitte-eesti noorte tööellu sisenemise toetamine.	-412 104	-461 453	-211 383	-200 787
Programmitegevus 2: Kvaliteetse tööelu tagamine ja areng				
Nõustamisteenuse osutamine ning töövõimet hoidva ja säästva töökeskkonna arendamine	-1 934 853	-1 968 583	-1 893 736	-1 893 736
Tööandjaid ja töötajaid toetavad tegevused töötingimuste edendamiseks	-1 158 460	-907 177	-853 243	-744 457
Riikliku järelevalve tegemine	-4 779 018	-4 859 158	-1 959 787	-1 959 787
Töövaidluste lahendamine	-1 144 958	-1 159 320	-1 239 808	-1 285 983
Töötüli lepituse läbiviimine ja kollektiivsete töösuhete alase nõustamise pakkumine	-141 655	-140 559	-152 846	-159 895
Kutsehaiguste ekspertiisi rahastamine	-324 052	-294 686	-264 453	-253 857
Töösuhete ja töökeskkonna poliitika kujundamine	-822 970	-710 595	-680 602	-670 006

SoM-i valitsemisala teenused

Teenuse nimetus	2026	2027	2028	2029
Programmi tegevus 3: Tööpoliitikat toetavate rakendusteenuste pakkumine				
Kahjuhüvitis	-7 715 206	-7 727 621	-7 690 106	-7 633 602
Lisapuhkuse hüvitamine riigieelarvest	-5 742 334	-6 016 545	-6 291 971	-6 572 536
Valdkondadeülese NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudeli arendamine	-56 167	-56 011	-56 011	-56 011
IKT osutamine MKMi valitsemisala asutustele	-1 636 608	-1 635 603	-1 636 183	-1 636 184
IKT osutamine Astangu KRK-le	-461 480	-461 602	-461 893	-461 897